

فهرست نشریات تحت احتیاط و جعلی

نشریات تحت احتیاط و جعلی (Hijacked Journals) یکی از چالش‌های ارتباط علمی در دنیای امروز هستند. انتشار مقاله در این نشریات نه تنها امتیازی برای نویسندگان به همراه نمی‌آورد بلکه به اعتبار علمی آنان نیز آسیب می‌رساند. تاکنون وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و دانشگاه آزاد اسلامی به صورت مجزا اقدام به معرفی نشریات نامعتبر و جعلی در قالب لیست‌های جداگانه نموده‌اند.

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام به منظور صرفه‌جویی در وقت و افزایش دقت پژوهشگران و جلوگیری از پراکندگی اطلاعات موجود در لیست‌های اعلام شده، اقدام به ادغام و یکپارچه نمودن لیست‌های موجود در قالب لیستی واحد نموده است. در این لیست عناوین نشریاتی که از روی آنها جعل و سوء استفاده صورت گرفته همراه با مشخصات نشریه اصلی و آدرس وب سایت نشریه جعلی ذکر شده است. بنابراین نسخه و سایت جعلی نشریه فاقد اعتبار می‌باشد، همچنین، کلیه مقالاتی که در سایت جعلی نشریات قرار گرفته‌اند، در هر زمانی که منتشر شده باشند نامعتبر محسوب می‌شوند.

این مجموعه همچنین دربرگیرنده عناوین نشریاتی است که با برچسب «تحت احتیاط» مشخص شده‌اند. این نشریات دارای ویژگی‌هایی هستند که به طور بالقوه کیفیت و اعتبار آن‌ها را با تردید مواجه می‌کند و انتشار مقاله در آن‌ها توصیه نمی‌شود. لذا هر گونه استفاده از این نشریات و مقالات منتشر شده در آن‌ها به منظور ارزیابی عملکرد پژوهشی نیازمند بررسی بیشتر و اطمینان از کیفیت علمی آن‌ها است.

با این حال، این لیست جامع و مانع نیست. لذا در صورتی که از اعتبار نشریه‌ای مطلع هستید و معتقدید نباید در این لیست قرار گیرد خواهشمند است مورد را به همراه مستندات لازم به پایگاه استنادی علوم جهان اسلام ارائه نمایید تا مورد بررسی قرار گیرد.

پایگاه استنادی علوم جهان اسلام همچنین از معرفی نشریات تحت احتیاط و جعلی از سوی پژوهشگران و جامعه علمی استقبال می‌نماید. لذا خواهشمند است در صورتی که نام نشریه‌ای در لیست گردآوری شده توسط ISC قابل مشاهده نیست با ذکر مستندات مربوطه، نشریه مورد نظر را به پایگاه استنادی علوم جهان اسلام معرفی نمایید.

معیارها و ملاک‌های مهم در تعیین نشریات لیست سیاه و جعلی	
پیش‌شرط‌های لازم برای ارزیابی نشریه	<p>- بلک لیست و جعلی بودن مجله در صورتی مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت که نشریه حداقل یک سال پیش از زمان ارزیابی فعال بوده و فعالیت آن متوقف نشده باشد و علاوه بر آن، حداقل در یکی از نمایه‌های استنادی یا تخصصی معتبر بین‌المللی نمایه شود.</p> <p>- جعلی بودن نشریه هنگامی مورد بررسی قرار خواهد گرفت که برای یک نشریه نمایه شده در نمایه‌های استنادی یا تخصصی معتبر بین‌المللی، بیش از یک صفحه و آدرس اینترنتی وجود داشته و از نشان، اسامی و طراحی وب سایت مشابه با نشریات معتبر استفاده کرده باشد. در این صورت، برای شناسایی نشریه جعلی و معرفی آن اقدام خواهد شد.</p>
معیارها	شاخص‌ها
	(امتیازدهی بر اساس طیف پنج گزینه‌ای لیکرت صورت گرفته) [۵ بیشترین اهمیت و ۱ کمترین اهمیت]
۱. سازمان نشریه	<p>۱-۱ نامشخص بودن ترکیب یا هویت هیئت تحریریه و سردبیر (صوری بودن) ۵</p> <p>۲-۱ استفاده از اسامی یا مشخصات جعلی برای اعضای هیئت تحریریه ۵</p> <p>۳-۱ قرار دادن نام افراد در لیست هیئت تحریریه نشریه، بدون اطلاع و موافقت آن‌ها ۵</p> <p>۴-۱ وجود هیئت تحریریه یکسان برای کلیه نشریات یک ناشر، یا، وجود هیئت تحریریه یکسان برای دو یا چند نشریه از حوزه‌های موضوعی متفاوت ۵</p> <p>۵-۱ یکسان بودن ناشر و سردبیر نشریه ۵</p> <p>۶-۱ اداره کردن و انتشار نشریه توسط شخص حقیقی به عنوان ناشر نشریه ۵</p> <p>۷-۱ نامرتب بودن تخصص هیئت تحریریه و سردبیر با موضوع نشریه ۵</p> <p>۸-۱ نامرتب بودن تخصص ناشر با زمینه موضوعی نشریه (برای ناشران موضوعی و انجمن‌های تخصصی) ۴</p> <p>۹-۱ نبود اطلاعات آکادمیک در خصوص سردبیر، اعضای هیئت تحریریه و داوران ۴</p> <p>۱۰-۱ اندک بودن تعداد اعضای هیئت تحریریه ۲</p> <p>۱۱-۱ نبود تنوع جغرافیایی لازم برای اعضای هیئت تحریریه (برای نشریات بین‌المللی) ۱</p> <p>۱۲-۱ نبود تنوع وابستگی سازمانی لازم برای اعضای هیئت تحریریه (برای نشریات ملی) ۱</p>

<p>۱-۱۳- وجود ارتباط سیستماتیک غیرعلمی بین اعضای هیئت تحریریه ۱</p>	
<p>۲-۱- داوری صوری و غیرعلمی و نداشتن روند داوری مشخص برای پذیرش مقالات ۵ ۲-۲- داوری سریع کمتر از زمان نرمال (در حد چند روز) ۵ ۲-۳- داشتن نمایندگانی برای تضمین انتشار و پذیرش مقاله، در ازای دریافت وجه ۵ ۲-۴- پنهان کاری در خصوص دریافت هزینه‌های انتشار مقاله ۵ ۲-۵- دریافت هزینه در ازای تسریع روند داوری و انتشار مقالات ۵ ۲-۶- درج اطلاعات صوری یا جعلی مبنی بر نمایه‌سازی شدن نشریه در نمایه‌نامه‌های معتبر ۵ ۲-۷- اعلام ضریب تاثیر یا سایر شاخص‌های ارزیابی مجله بصورت جعلی و گمراه‌کننده ۵ ۲-۸- فراخوان انتشار مقاله به ایمیل دانشگاهیان به صورت spam ۴ ۲-۹- درصد پذیرش بالا و انتشار شماره‌های زیاد نشریه در هر سال [مثلاً هر چند هفته یک‌بار] ۴ ۲-۱۰- استفاده از عناوین گمراه‌کننده و کاذب نظیر بین‌المللی، کشورهای توسعه‌یافته و غیره برای نشریات بومی کشورها ۲</p>	<p>۲. اصول اخلاقی نشر</p>
<p>۳-۱- بازنشر مقالاتی که قبلاً در مجلات یا مجموعه مقالات کنفرانس‌های منتشر شده، بدون موافقت نویسنده، یا بدون اشاره به بازنشر بودن آن ۴ ۳-۲- انتشار مقالاتی از حوزه‌های علمی غیرمرتبط با عنوان، مأموریت و اهداف نشریه ۴ ۳-۳- عمومی و جنگ مانند بودن موضوع مقاله‌های مجله. تأکید نداشتن بر انتشار مقاله در زمینه‌ای خاص و تخصصی (۴) ۳-۴- انتشار سهم قابل توجهی از مقاله‌های مربوط به نویسندگان کشورهای دارای رتبه‌های علمی پایین (کشورهای دارای رتبه علمی ضعیف) ۴</p>	<p>۳. ضعف در مقالات نشریه</p>
<p>۴-۱- نامعتبر اعلام شدن نشریه توسط یکی از نمایه‌های استنادی یا تخصصی معتبر ۵ ۴-۲- وجود مقالات تقلبی یا retract شده برای اعضای هیئت تحریریه و سردبیر ۵ ۴-۳- نامعتبر اعلام شدن نشریه توسط یکی از دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی معتبر ۱</p>	<p>۴. شهرت و اعتبار ناشر یا نشریه</p>
<p>۵-۱- نبود مشخصات، آدرس یا سازوکار لازم برای ارتباط با سردبیر و هیئت تحریریه ۴ ۵-۲- نامشخص یا مبهم بودن هویت ناشر نشریه (نبود راه‌های دسترسی، آدرس ثابت و ...) ۳</p>	<p>۵. ارتباط با نشریه</p>

<p>۶-۱- نداشتن سامانه الکترونیکی یکپارچه (Editorial Manager) تحت حمایت ناشری مشخص، برای ارسال (Submit) مقاله و ثبت اطلاعات نویسندگان ۲ ۶-۲- نبود امکان اتصال به سامانه نشریه از طریق ORCID ۲ ۶-۳- نبود خط مشی مشخص در زمینه حفاظت دیجیتال مقالات ۲ ۶-۴- ضعف بودن وبسایت نشریه و فقدان اطلاعات شفاف در خصوص عملیات نشر ۲ ۶-۵- نبود راهنمای نویسندگان در وبسایت نشریه یا ناقص بودن آن ۱</p>	<p>۶. زیرساخت نشریه</p>
--	--------------------------------------

سایر مواردی که می تواند اعتبار نشریه را خدشه دار کند عبارتند از:

<p>عدم وجود یا ناقص بودن راهنمای نویسندگان عدم ذکر آدرس پستی و شماره تلفن نشریه وجود هیئت تحریریه یکسان برای کلیه نشریات یک ناشر یکسان بودن اعضای هیئت تحریریه دو یا چند نشریه عدم وجود شفافیت در عملیات نشر پنهان کاری در خصوص هزینه های چاپ مقاله</p>	<p>انتشار مقالات از حوزه های علمی غیرمرتبط با عنوان، رسالت و هدف نشریه عدم رعایت توزیع نرمال پراکندگی جغرافیایی و سازمانی نویسندگان مجله بخصوص نشریات بین المللی دارا بودن وب سایت ضعیف و فرمت ارسال مقاله بسیار ساده، عدم وجود سامانه ارسال مقاله پوشش طیف گسترده ای از حوزه های موضوعی عدم وجود خط مشی مشخص در زمینه حفاظت دیجیتال فراخوان مقاله به صورت spam به ایمیل دانشگاهیان</p>
--	---

هر کدام از معیارها بطور بالقوه می تواند نشریه ای را کاندیدای ورود به فهرست نشریات تحت احتیاط یا جعلی نماید. لذا، در صورت تحقق یک معیار در گام نخست، نشریه مورد بررسی دقیق قرار خواهد گرفت. اگر برای یک نشریه چند معیار بصورت تجمیعی و همزمان صدق کند، این نشریه در فهرست مذکور قرار می گیرد.